

СИЛАБУС КУРСУ «ОСНОВИ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА РАДИ ЄВРОПИ»

Ступінь вищої освіти - бакалавр

Освітньо-професійна програма: **Право**

Галузь знань: **08 Право**

Спеціальність: **081 Право**

Компонент освітньої програми – обов'язкова дисципліна

Рік підготовки – 4 рік, семестр - 8

Кількість кредитів: 3

Мова викладання: українська

Дні занять: згідно з розкладом

Консультації: згідно з розкладом

Керівник курсу - **Заставна Ольга Петрівна**, викладач ЦК юридичних дисциплін, кандидат юридичних наук

Контактна інформація - olya.zastavna@gmail.com

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «**Основи права Європейського Союзу та Ради Європи**» спрямована на формування фахових компетентностей правильного трактування та практичного застосування актів права Європейського Союзу та Ради Європи, обґрунтування та захисту власної фахової позиції з питань євроінтеграції, забезпечення верховенства права й захисту прав і основоположних свобод людини, взаємодії національного права і права європейських міжнародних організацій. Дисципліна орієнтується на формування перспектив подальшого розвитку інтеграції України до європейських демократичних організацій та визначення основних напрямків адаптації українського законодавства до права Європейського Союзу, принципів і норм права Ради Європи.

Предметом вивчення є регіональні європейські демократичні об'єднання, діяльність європейських інституцій; євроінтеграційні, а водночас і дезінтеграційні процеси, механізми захисту прав людини в умовах глобальних гібридних і воєнних викликів; демократія як фундаментальна правова цінність.

Засвоєння предмету дозволить студентові самостійно оцінювати процеси міжнародно-правового співробітництва, міжнародної правотворчості, функціонування принципу демократії у відповідності до європейських тенденцій та міжнародних стандартів; прогнозувати ефективність прийняття та дії окремих міжнародних актів; оцінювати ситуацію, що склалась у тій чи іншій країні, з точки зору дотримання міжнародно-правових норм; формувати пропозиції щодо вдосконалення національного конституційного законодавства з метою приведення його у відповідність до європейських стандартів.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість годин (аудит./ самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
26/14	Змістовий модуль I. ОСНОВИ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ		
4/2 Л1, С1	Тема 1. Виникнення і розвиток Європейського Союзу	Знати основні положення установчих договорів, ЄС, вміти пояснювати причини і наслідки їх підписання, аналізувати особливості кожного з етапів розвитку ЄС, прогнозувати перспективи розвитку європейської інтеграції.	Питання, презентаційні проекти

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
4/2 Л2, С2	Тема 2. Правова природа права Європейського Союзу	Знати основні поняття, риси та структуру правопорядку ЄС, ознаки норми права ЄС, вміти пояснювати сутність та розмежовувати принципи права ЄС, аналізувати критерії прямої дії норм права ЄС.	Питання, тестові завдання
4/2 Л3, С3	Тема 3. Інституційний механізм Європейського Союзу	Знати структуру та особливості інституційного механізму ЄС, пояснювати порядок організації роботи і прийняття рішень різними інституціями ЄС, вміти аналізувати та на конкретних прикладах розмежовувати їх повноваження.	Захист міні-проектів, питання
4/2 Л4, С4	Тема 4. Система актів Європейського Союзу	Знати сутність та призначення актів ЄС, класифікувати джерела права ЄС за різними ознаками, вміти розмежовувати і пояснювати концепції прямої й опосередкованої дії актів ЄС, аналізувати прецедентне право ЄС.	Питання, практичні завдання/задачі
6/4 Л5, Л6, С5	Тема 5. Основні свободи внутрішнього ринку Європейського Союзу	Знати термінологічні визначення понять, види правову природу принципів внутрішнього ринку ЄС, вміти пояснювати правові засади вільного руху працівників в рамках ЄС, аналізувати порядок й умови застосування вільного руху товарів, послуг та капіталів в ЄС.	Питання, практичні завдання/задачі
4/2 Л7, С6	Тема 6. Правові аспекти взаємовідносин Європейського Союзу та України	Знати термінологічні визначення понять теми, основні правові інструменти співпраці України з Європейським Союзом, аналізувати та пояснювати значення положень Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, прогнозувати перспективи вітчизняної євроінтеграції.	Захист міні-проектів, модульний контроль
30/20	Змістовий модуль 2. ОСНОВИ ПРАВА РАДИ ЄВРОПИ		
4/4 Л8, С7	Тема 7. Рада Європи як суб'єкт міжнародного права	Знати мету та завдання, умови членства, символи та робочі мови Ради Європи; вміти розмежовувати основні напрямки діяльності, імунітети та привілеї Ради Європи; аналізувати перспективи розвитку та реформування Ради Європи.	Питання, тестові завдання
4/2 Л9, С8	Тема 8. Інституційна структура Ради Європи	Знати структуру та особливості інституційної структури Ради Європи; пояснювати порядок організації роботи і прийняття рішень різними інституціями РЕ; вміти аналізувати та на конкретних прикладах розмежовувати їх повноваження.	Питання, тестові завдання
4/2 Л10, С9	Тема 9. Правотворчість в рамках Ради Європи	Знати поняття та стадії правотворчості в рамках Ради Європи, сутність та призначення актів РЕ, класифікувати джерела права РЕ, розмежовувати процедури прийняття актів різними інституціями РЕ, аналізувати порядок імплементації норм права РЕ.	Питання, практичні завдання/задачі
6/4 Л11, Л12, С10	Тема 10. Правові стандарти Ради Європи в сфері захисту прав і свобод людини.	Знати акти РЕ у сфері прав людини, історичні передумови їх прийняття та значення в системі міжнародних актів; вміти пояснювати основні положення таких актів, порядок контролю за їх дотриманням; аналізувати сферу дії європейських конвенцій у просторі і часі, особливості імплементації.	Захист міні-проектів, питання
4/4 Л13, С11	Тема 11. Європейський суд з прав людини: правовий статус юрисдикція, умови прийнятності.	Знати склад, порядок формування та внутрішню структуру ЄСПЛ, форми діяльності Суду, вміти пояснювати призначення та особливості юрисдикції Суду, процедури звернення до Суду, розмежовувати умови прийнятності заяв; аналізувати виконання рішень ЄСПЛ.	Питання, практичні завдання/задачі
4/2 Л14, С12	Тема 12. Прецедентне право Ради Європи	Знати поняття прецедентного права; вміти пояснювати місце прецедентного права у системі права РЕ, його вплив на національне право; розмежовувати терміни «судовий прецедент», «прецедентне право» та «судова практика»; аналізувати принципи тлумачення ЄКПЛ.	Питання, практичні завдання/задачі

4/2 Л15, С13	Тема 13. Застосування в Україні права Ради Європи	Знати поняття та порядок імплементації норм права Ради Європи у законодавство України, вміти пояснювати необхідність й основні напрями реформування українського законодавства відповідно до стандартів РЕ; аналізувати порядок виконання рішень ЄСПЛ в Україні.	Реферати-повідомлення, модульний контроль
-----------------	---	--	--

СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Семестр VIII

	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень	5 тиждень	6 тиждень	7 тиждень	8 тиждень	9 тиждень	10 тиждень	11 тиждень	12 тиждень	13 тиждень	14 тиждень	15 тиждень	16 тиждень	17 тиждень
Лекції	Л1	Л2	Л3	Л4	Л5, Л6	Л7	Л8	Л9	Л10	Л11	Л12	Л13	Л14	Л15			
Семінарські заняття	С1	С2	С3	С4		С5	С6	С7	С8	С9	С10	С11	С12	С13			
Контроль знань							МК1						ІНДЗ	МК2			

Л1 - лекції

С1 - семінарське заняття по темі 1

МК1 - модульний контроль 1

ІНДЗ - індивідуальне навчально-дослідне завдання

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, семінарські та практичні заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами навчальної дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь студентів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на **семінарських заняттях** у формі міні-дискусій, представлення міні-проектів, розв'язування практичних завдань (кейсів), розгляду правових ситуацій, складання правових і процесуальних документів.

При підготовці до семінарських занять студент опрацьовує теоретичні питання відповідно до плану заняття, звертаючи увагу на вимоги щодо оформлення (складання таблиць, структурно-логічних схем, глосаріїв, конспектів тощо). Інформаційними джерелами для здобувачів освіти є конспект лекцій та наведений у навчальних матеріалах перелік рекомендованої літератури щодо кожної теми. За наявності серед завдань семінарського заняття підготовки реферату – робота здобувачів освіти полягає у підготовці належно оформленого реферативного дослідження та публічного представлення його результатів.

У процесі семінарського заняття студенти вчаться формулювати свою точку зору, вільно володіти професійними термінами, логічно викладати матеріал, підбирати докази у

підтвердження своїх думок, вчать публічно виступати, правильно застосовувати норми права на практиці та приймати власні рішення у невизначених ситуаціях.

Питання для обговорення, практичні та індивідуальні завдання для підготовки до семінарських та практичних занять, конкретні вимоги до окремих тем занять подані у відповідних методичних вказівках.

Терміни проведення різних форм занять наведені у схемі вивчення дисципліни.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел та оволодіння практичними навичками тлумачення і застосування правових норм як національного, так і міжнародного права.

Самостійна робота студентів організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання. Крім того, по деяких темах передбачається написання рефератів, міні-проектів, підготовки презентаційних матеріалів. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до **Положення про порядок рейтингового оцінювання знань (освітніх досягнень) здобувачів вищої освіти**

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль,*
- *модульний контроль,*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних і семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- усне опитування - передбачає розгорнуту відповідь студента на оцінку; він повинен самостійно пояснити вивчений матеріал, довести наукові положення, навести власні приклади;
- дискусія - обґрунтування власної позиції у вирішенні проблемних питань;
- письмове опитування - з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння студентами знаннями, вміннями та навичками з тем дисципліни, визначення їх якості - правильності, точності, усвідомленості, вміння застосувати знання на практиці;
- тестова перевірка як один із видів письмового опитування - передбачає визначення рівня сформованості знань і вмінь з певної теми дисципліни за допомогою тестів відкритої і закритої форм;
- вирішення ситуативних завдань (кейсів) - проводиться з метою об'єктивного з'ясування спроможності студентів застосовувати правові норми, до конкретних життєвих ситуацій, перевірки професійних компетентностей із прийняття рішень в умовах невизначеності.

Ключовими формами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- індивідуальна перевірка - проводиться щодо конкретних студентів і має на меті з'ясування рівня засвоєння студентом знань, умінь і навичок, рівня формування професійних компетентностей;
- фронтальна перевірка - форма контролю, що спрямована на з'ясування рівня засвоєння

студентами програмного матеріалу за порівняно короткий час. Вона передбачає короткі відповіді з місця на короткі запитання або письмову роботу;

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практично-семінарських занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як і перевірку теоретичних положень курсу, так і розв'язування практичних завдань.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни в цілому.

Підсумковий контроль проводиться у формі **екзамену**.

Підсумковий контроль у формі усного екзамену передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатності комплексно та творчо використовувати накопичені знання та уміння, формувати власне ставлення до певної проблеми, обґрунтовувати свою фахову позицію тощо.

ПРИКЛАД розрахунку підсумкової оцінки, якщо форма підсумкового контролю екзамен	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підсумковий модульний контроль)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Модуль 4 (екзамен)	ПІДСУМКОВА ОЦІНКА
Вагові коефіцієнти, %	40	20	10	30	100
Бали здобувача освіти	80	85	90	80	82 бали
Формула розрахунку підсумкової оцінки в балах: $80 \cdot 0,4 + 85 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 + 80 \cdot 0,3 = 82$					

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ.

Здобувач освіти повинен дотримуватись [Правил внутрішнього розпорядку Коледжу](#) та відвідувати заняття згідно з розкладом. Очікується, що студенти відвідають усі лекції та семінарські заняття курсу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування навчання може відбутись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідувати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватись термінів, що визначені для виконання усіх видів письмових робіт, які передбачено у межах курсу.

Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача. Роботи (ПМК, ІНДЗ), які здаються із порушенням термінів без поважних причин, можуть бути оцінені на нижчу оцінку (до 10 балів).

До початку сесії студенти повинні виконати усі підсумкові контрольні заходи і отримати по кожному з Модулів 1, 2, 3 не менше 60 балів.

ПОЛІТИКА ЩОДО АПЕЛЯЦІЙ.

Студент має право оскаржити оцінку, отриману за результатами підсумкового семестрового контролю (крім незадовільної оцінки). Такі випадки регулюються [Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів](#). Перескладання незадовільних оцінок здійснюється відповідно до [Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей здобувачами вищої освіти](#).

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.

У Коледжі академічна доброчесність регулюється [Положенням про академічну доброчесність](#) та передбачається за замовчуванням. Це означає, що усі здані роботи є результатом розумової праці студента, їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв), втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політики Коледжу та документи щодо академічної доброчесності (як інституційного, так і загальнодержавного значення) наведені на сторінці Коледжу [АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ](#)

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

- 1) Договір про Європейський Союз від 07.02.1992 р. з протоколами та деклараціями URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text
- 2) Договір про функціонування Європейського Союзу від 13.12.2007 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06_994_b06#Text
- 3) Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини) URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
- 4) Європейська соціальна хартія (переглянута) від 03.05.1996 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text
- 5) Хартія Ради Європи з освіти для демократичного громадянства й освіти з прав людини від 11.05.2010 р. та пояснювальний меморандум URL : <https://rm.coe.int/16806b93be>
- 6) Основи права Європейського Союзу : підручник / За заг. ред. Т.Л. Сироїд Харків : Право, 2020. 590 с.
- 7) Право Європейського Союзу : підручник / за ред. Р. А. Петрова. Вид. 10-те, змінене і допов. Харків : Право, 2021. 484 с.
- 8) Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с. URL : <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3227/1/%D0%9A%D0%9E%D0%92%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%92%20%D0%9C.%D0%92.---%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0...---%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-.pdf>
- 9) Право Європейського Союзу : навч.-метод. посіб. для практ. занять та самостійної роботи / за ред. М. Р. Аракеяна; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2019. 144 с. URL :

<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/26787/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%20%D0%95%D0%A1.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

10) Тищенко І.О. Конспект лекцій з дисципліни «Право Європейського союзу» Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2019. 224 с. URL : <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/2020/kzpd/l17.4.pdf>.

11) Право Ради Європи та практика ЄСПЛ : навч.-метод. посіб. / за ред. Х. Н. Бехруза ; НУ «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2023. 120 с. URL : <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/23672/%D0%9F%D0%A0%D0%84%D1%82%D0%B0%D0%9F%D0%84%D0%A1%D0%9F%D0%9B.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Інформаційні ресурси

Назва ресурсу або організації	Електронна адреса
Веб-сайти установ	
Офіційний сайт Європейського Союзу	https://europa.eu
Європейська Комісія	https://ec.europa.eu/commission/index_en
Рада Європейського Союзу	https://www.consilium.europa.eu/en/
Парламент Європейського Союзу	http://www.europarl.europa.eu/portal/en
Економічний та соціальний комітет	https://www.eesc.europa.eu/en
Суд Правосуддя Європейського Союзу	https://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/en/
Європейський суд з прав людини	https://hudoc.echr.coe.int
Європейський Центральний Банк	https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html
Агентства Європейського Союзу	http://europa.eu/agencies/index_en.html
Веб-сайти баз даних актів ЄС	
База даних законодавства ЄС	http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm
Офіційний журнал Європейського Союзу	http://eur-lex.europa.eu/JOIndex.do?ihmlang=en
Правовий бюлетень Європейської Комісії	http://europa.eu/bulletin/en/welcome.html
Практика ЄСПЛ. Український аспект	https://www.echr.com.ua/rishennia-espl/
Українські інтернет-ресурси Європейського права	
Законодавство України	http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main
Міністерство закордонних справ України	http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/400.html
Європейська інтеграція України	
Міністерство юстиції України. Євроінтеграція	https://minjust.gov.ua/eurointergration
Представництво Європейського Союзу в Україні	https://eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk
Представництво України при Європейському Союзі	http://www.ukraine-eu.mfa.gov.ua